

**J/784.**

**Átiktatva: J/26.**

**BESZÁMOLÓ  
A TÖRTÉNETI HIVATAL  
2001. ÉVI  
TEVÉKENYSÉGÉRŐL**

**Budapest, 2002.**

# TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés . . . . .	3
A Történeti Hivatal szervezete, elhelyezési körülmények .	5
A Hivatalt érintő törvénymódosítás . . . . .	8
Állampolgári ügyek intézése . . . . .	12
Illetékes szervek megkeresései . . . . .	17
Tudományos kutatók fogadása . . . . .	19
Tudományos feldolgozó munka . . . . .	21
Ügyvitel és titokvédelem . . . . .	25
Gazdálkodás . . . . .	27

## Mellékletek

1. A Történeti Hivatal munkatársainak publikációi 2001-ben	31
2. A Történeti Hivatal 2001-ben bemutatott kiadványainak tartalomjegyzéke . . . . .	35

**Készült 1000 példányban**

**Felelős kiadó: dr. Markó György, a Történeti Hivatal elnöke**

**1369 Budapest, Pf. 367**

**[www.th.hu](http://www.th.hu)**

## BEVEZETÉS

Az Országgyűlés az 1996. évi LXVII. törvénnyel módosította az egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvényt (továbbiakban: Etv.) és létrehozta a Történeti Hivatalt.

Az Etv. szerint a volt állambiztonsági szervek meghatározott iratait őrző és kezelő Történeti Hivatal:

a) biztosítja – a törvényben foglalt korlátokkal - az érintettek számára a róluk nyilvántartott adatok megismeréséhez való joguk gyakorlását;

b) gondoskodik az egyes fontos tisztségeket ellenőrző bizottságnak a törvényben meghatározott eljárás lefolytatásához szükséges adatok és iratok szolgáltatásáról;

c) biztosítja a kutatási tevékenység folytatását, illetve a tudományos munkamegosztás keretében részt vállal az általa őrzött iratanyag publikálásában.

A beszámolási időszakban a Történeti Hivatal tevékenységét az alábbiak jellemezték:

2001-ben folytatódott a Történeti Hivatal elhelyezését biztosító műemlék épület rekonstrukciója. A pincében új irattári raktárakat és az állományvédelmet szolgáló munkatereket alakítottunk ki.

Az Országgyűlés 2001. június 12-i ülésnapján fogadta el az egyes fontos és közbizalmi tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2001. évi XLVII. törvényt. A törvénymódosítás orvosolta a Történeti Hivatal működése során tapasztalt jogi problémákat, illetve szaklevéltárrá minősítette át a közgyűjteményt. A törvénymódosítás miatt átdolgoztuk az állampolgári- illetve kutatói kérelmek intézését szabályozó belső utasításokat. Az év végéig megszülettek a különböző nemzetbiztonsági szolgálatokkal azok az együttműködési megállapodások, amelyek alapján a Történeti Hivatal korlátozás nélkül gyakorolhatja a levéltári törvényben rögzített szaklevéltári jogait.

Nem csökkent a Történeti Hivatal szolgáltatásai iránti érdeklődés. 2001-ben tekintettek be a legtöbben saját anyagukba. Az átvilágítandók körének előző évben történt kiterjesztése miatt rendkívüli mértékben megnőtt az egyes fontos és közbizalmi tisztségeket betöltő személyek ellenőrzését végző bizottságok megkereséseinek száma.

2001. március 13-án ismertettük a Csengőfrász címmel meghirdetett pályázat eredményét. Az év során három kiadványt jelentettünk meg. (Államvédelem a Rákosi-korszakban, Katonai perek 1945-1958, A Belügyminisztérium Kollégiumának ülései 1953-1956.) 2001. május 25-én az internálásokról és kitelepítésekről, november 13-án az államvédelmi iratok kutatásának időszerű kérdéseiről szerveztünk tudományos konferenciát.

Szeptember 20-án nyílt meg az 1956-os forradalmat megidéző képzőművészeti kiállítás.

2001. március 22-én a német katonai levéltár vezetője, szeptember 11-én a lengyel átvilágító testület delegációja látogatta meg a Történeti Hivatalt.

A Történeti Hivatal elnöke J/5622. szám alatt nyújtotta be az intézmény 2000. közötti tevékenységéről készített beszámolóját az Országgyűlés elnökének.

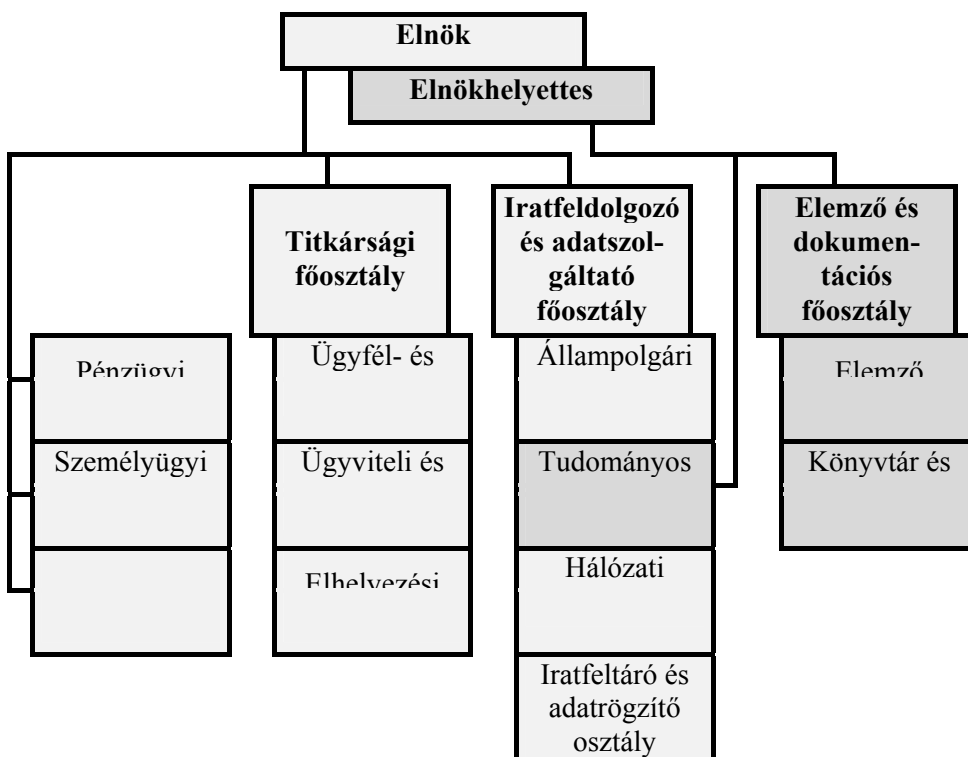
Budapest, 2002. augusztus

Dr. Markó György  
elnök

## A TÖRTÉNETI HIVATAL SZERVEZETE, ELHELYEZÉSI KÖRÜLMÉNYEK

A Történeti Hivatal szervezete 2001-ben az előző évhez képest nem módosult. Továbbra is külön szervezeti egységek foglalkoztak az állampolgári megkeresésekkel és a tudományos kutatói kérésekkel, a tudományos feldolgozó munkával és a napi működést biztosító logisztikai területtel.

Az intézmény szervezete a beszámolási időszakban ezért 2000. január 1-jétől az alábbiak szerint alakult:



A Történeti Hivatal szervezete 2001-ben

A Titkársági főosztály látta el a szokásos titkársági koordinációs feladatokat. A főosztályhoz tartoztak a sajtó- és közönségkapcsolatok is. Ügyfél és kutatószolgálati osztálya szolgáltatotta az előkészített adatokat az ügyfelek és a kutatók számára. Ügyviteli és titokvédelmi osztálya intézte a Történeti Hivatal ügyvitelét, érkezett a bejövő kérelmeket, továbbította azokat érdemi

ügyintézésre a megfelelő szervezeti egységnek. Ez az osztály végezte a minősített iratok visszaminősítésével kapcsolatos ügyeket is. Elhelyezési részlege gondoskodott a napi működéshez szükséges feltételek megteremtéséről.

Az alapvetően közgyűjteményi feladatokat ellátó Iratfeldolgozó és adatszolgáltató főosztály Állampolgári adatszolgáltató osztálya adatokat szolgáltatott az állampolgárok számára. Tudományos kutatást előkészítő osztálya végezte a tudományos kutatói kérések teljesítését. Hálózati nyilvántartó osztálya kezelte a hálózati nyilvántartásokat és az azokhoz kapcsolódó iratanyagokat. Iratfeltáró és adatrögzítő osztálya folytatta az iratok rendezését, levéltári feldolgozását, a dokumentumok képként történő digitális rögzítését és a név-, illetve tematikus nyilvántartások bővítését.

A történettudományi feldolgozást végző Elemző és dokumentációs főosztály Elemző osztálya bekapcsolódott az erőszakszervezetek történetét vizsgáló legújabb-kori történeti, politikatörténeti kutatásokba. A Történeti Hivatal Könyvtári és dokumentációs osztálya végezte a korábban átvett állambiztonsági könyvészeti anyagok, az év során beszerzett könyvek, illetve az egyéb közgyűjtemények másolati anyagaiból álló dokumentációk feldolgozását.

A Történeti Hivatal elnökének közvetlen alárendeltségében tevékenykedett a Pénzügyi osztály, illetve a Személyügyi és biztonsági osztály, a Titkársági főosztály és az Iratfeldolgozó és Adatszolgáltató Főosztály. Az elnök munkáját a 2001. évben is belső ellenőr segítette.

Az elnökhelyettes feladatköre volt - az elnök általános helyettesítésén túl - a szakmai továbbképzés megszervezése, a panaszügyek intézése, a tudományos kutatók kiszolgálását végző osztály és az Elemző és dokumentációs főosztály tevékenységének közvetlen irányítása.

A Történeti Hivatal jóváhagyott létszáma 2001-ben 79 fő volt. Az Etv. előző évi módosításából adódó többlet feladatok miatt a költségvetési törvény 9 fős létszámemelést tett lehetővé. Az év során valamennyi álláshelyet sikerült betölteni.

	1997	1998	1999	2000	2001
<b>Jóváhagyott létszám</b>	44	72	72	70	79
<b>Betöltött álláshelyek az év végén</b>	42	62	68	69	79

#### **A létszámviszonyok alakulása 1997-2001. között**

A törvény előírásai szerint a Történeti Hivatal munkatársai köztisztviselők. Az év során módosult a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény. Mivel a fizikai és az ügykezelői állomány kikerült a

köztisztviselői törvény hatálya alól, ezért a személyi állomány besorolása az alábbiak szerint történt meg:

	<b>Besorolás</b>	<b>Fő</b>
<b>Vezetők</b>	Elnök (államtitkári besorolású)	1
	Elnökhelyettes (helyettes államtitkári besorolású)	1
	Főosztályvezető	3
	Főosztályvezető helyettes	3
	Osztályvezető	7
<b>Beosztottak</b>	Felsőfokú iskolai végzettségű köztisztviselők	27
	Középiskolai végzettségű köztisztviselők	33
	Fizikai alkalmazottak	4
<b>Összesen</b>		<b>79</b>

#### **A Történeti Hivatal személyi állományának megoszlása 2001-ben**

A Történeti Hivatal munkatársai közül a beszámolási időszakban 11-en tettek eleget a törvényben előírt alap-, illetve szakvizsga-kötelezettségeiknek.

	<b>1997</b>	<b>1998</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>
<b>Alapvizsgát tett (fő)</b>	-	7	8	17	5
<b>Szakvizsgát tett (fő)</b>	-	-	11	1	6

#### **Alap-, illetve szakvizsgázott köztisztviselők 1997-2001. között**

A Történeti Hivatal 1999. április 26-án vette át felújított székházát a Budapest, VI. kerület, Eötvös utca 7. szám alatt. Az épület történetéről, a felújítási munkálatokról az 1999. évi beszámoló tartalmaz részletes adatokat.

A felújított műemlék épület beváltotta a hozzá fűzött reményeket. A városközpontban elhelyezett, tömegközlekedési eszközökkel könnyen megközelíthető székház ideálisnak bizonyult a jelentős ügyfélforgalmú közhivatal és látogatott közgyűjtemény számára.

Az 1998-1999. évi felújítást követően 2001-ben folytatódott az épület rekonstrukciója. A pincszint nedvesség elleni szigetelése után itt klimatizált

irattári raktárakat és az állományvédelmet szolgáló munkatereket (restaurátor és gondnoki műhely, iratrendező helyiség, mosdók) alakítottunk ki.

## **A HIVATALT ÉRINTŐ TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁS**

A Történeti Hivatal elnöke évente beszámolót készít a magyar Országgyűlés számára az általa vezetett intézmény működéséről. A J/1394. szám alatt benyújtott és a Hivatal 1997-1998. évi tevékenységéről készített beszámolót az Országgyűlés 2000. február 29-én fogadta el és határozatban kötelezte a kormányt, hogy a beszámolóban jelzett jogi problémák megoldása érdekében kezdeményezze az Etv. módosítását.

Az Országgyűlés 2001. június 12-i ülésnapján fogadta el az egyes fontos és közbizalmi tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2001. évi XLVII. törvényt. A törvényt módosítás orvosolta a Történeti Hivatal működése során tapasztalt jogi problémákat, illetve szaklevéltárrá minősítette át a közgyűjteményt.

A módosítás érintette a Hivatal működésének csaknem minden területét.

**1./ Pontosította az érintettek iratbetekintési jogát, kiszélesítette az áldozatok iratmegismerési lehetőségeit és szabályozta az elhunyt érintettek hozzátartozóinak iratbetekintési jogát .**

**2./ Tágította az iratok tudományos kutathatóságát, ugyanakkor az áldozatok magánéletének fokozottabb védelmet biztosított.**

**3./ Bővítette azoknak az - érintettek jogai érvényesítésével kapcsolatos - eljárásoknak a körét, amelyekben a Hivatal adatot szolgáltat a hatóságoknak. (Pl. kárpótlás, nemzeti helytállásért járó pótlék megállapítása.)**

**4./ Szabályozta az áldozatoktól elvett személyes iratok sorsát. (Ha az irat más dokumentumtól fizikailag szétválasztható, akkor azt az érintett kérésére vissza kell adni.)**

**5./ Elrendelte az irategyesítést. (A saját tulajdonú, vagy jogszabály alapján birtokolt iratok kivételével minden természetes és jogi személy köteles átadni az állambiztonsági iratokat a Történeti Hivatalnak. A szaklevéltárrá változás egyik következménye az, hogy azok az állambiztonsági iratok is a Hivatalhoz kerülnek, amelyek a nemzetbiztonsági szolgálatok számára - törvényben meghatározott feladataik ellátása céljából a Hivatal létrehozásakor, azaz 1996-ban - még szükségesek voltak .)**

**6./ Szaklevéltárrá minősítette a Történeti Hivatalt.**



A törvény szerint érintett minden olyan személy, akinek személyes adata az iratokban - bármilyen jogcímen - szerepel.

A módosítás különbséget tett az érintettek között. Négy kategóriát állított fel. Ezek: megfigyelt, hivatásos alkalmazott, hálózati személy és harmadik személy. Azt, hogy ki melyik kategóriába tartozik, minden adat vonatkozásában külön kell megállapítani. (A hivatásos alkalmazott, vagy a hálózati személy - más vonatkozásban - megfigyelt személy is lehetett.)

Minden érintett megtekintheti és másolatban megkaphatja a rá vonatkozó iratokat. Mindegyikük esetében kimondja a törvény, hogy a "más személy azonosítására alkalmas adatokat felismerhetlenné kell tenni". (A felismerhetlenné tétel természetesen nem az eredeti iraton, hanem a másolaton történik. Az eredeti iraton változtatni szigorúan tilos!)

A más személyek felismerésére alkalmas adatok törlésére vonatkozó szabály a törvény módosítása előtt sem jelentette azt, hogy az érintett számára átadott iraton minden más személyre vonatkozó adatot törölt a Hivatal. Nem töröltük és nem töröljük a közfeladatot ellátó személyek (pl. bíró, ügyész, kihallgató tiszt) nevét és beosztását, mert ezek az adatok az adatvédelmi törvény szerint közérdekű adatok. Nem töröltük és nem töröljük azokat az adatokat, amelyekből a megfigyelt rájöhet, hogy ki volt a besúgója. Ennek oka az, hogy ha minden ilyen adatot törölnénk, akkor a megfigyeltnek átadott ügynökjelentéseken az áldozat nevén kívül szinte semmi sem szerepelhetne. Egy ilyen eljárás az Alkotmányban is elismert információs önrendelkezési jog súlyos sérelmét jelentené. (Gyakorlatunk kialakítása során konzultáltunk az adatvédelmi biztossal.)

A törvény módosítás a hivatásos alkalmazottak és a hálózati személyek számára csak a rájuk vonatkozó adatok megismerését engedi meg. Ezzel megerősítette a Hivatal korábbi jogértelmezésen alapuló gyakorlatát. Nevezetesen, azt, hogy az ügynök nem kapja meg a saját jelentését és az eljáró hivatásos alkalmazott sem kapja meg az általa aláírt iratokat. (Ezt a gyakorlatot egyébként az adatvédelmi biztostnak a Hivatal kérésére adott ajánlása is megerősítette.)

A többi érintett számára a módosított törvény több jogot biztosít. Így például nem kell a más személy azonosítására alkalmas adatokat felismerhetlenné tenni, ha az irat keletkezésekor jogszabály lehetővé tette számára, hogy az iratot teljes terjedelemben megismerje. Ez a szabály teszi lehetővé azt, hogy az egykori elítéltek végre megismerhetik az ellenük folytatott büntető eljárás teljes anyagát.

A módosítás pontosan meghatározza azt is, hogy az érintett halála után ki és milyen adatainak megismerésére jogosult. (A hozzátartozók iratbetekintési jogát a módosítás előtt a törvény nem szabályozta, azt, mint ezt egy korábbi beszámoló tartalmazta, jogértelmezéssel oldotta meg a Hivatal.)

Eltérő szabályok vonatkoztak és vonatkoznak a személyes adatot *nem tartalmazó* és a személyes adatot *tartalmazó* adatok kutathatóságára.

A személyes adatokat nem tartalmazó iratokat - hacsak nincs erre vonatkozó kifejezett törvényi tilalom, pl. államtitok - bárki, korlátozás nélkül, szabadon kutathatja.

A személyes adatokat tartalmazó iratok kutatásának szabályai alapvetően megváltoztak.

A változás kétirányú. A módosított törvény a korábbi helyzethez képest jobban biztosítja a tudományos kutató - és így a kutató megalapozottabb publikációi révén a közvélemény - számára közelmúltunk megismerését, másik oldalról azonban fokozottabban védi az áldozatok magánéletét.

A törvény a kutathatóság szempontjából négyféle adattípust határoz meg.

*1./Az érintett magánéletére* vonatkozó adatok.

Ez alatt az embernek azt az intimszféráját értjük, amelyet másokkal nem, vagy csak egy általa meghatározott körrel akar megosztani, amelyet távol akar tartani a külvilágtól. Az ide tartozó adatok lehet, hogy egyben különleges adatok is, de ez nem feltétlenül van így. (Például az, hogy egy fiatal lány csúnyának és a társai közül kiközösítettnek érzi magát, és ezt elpanaszolja a szüleinek, nem különleges, de a legbelsőbb magánélethez tartozó adat.) Ezek az adatok az érintett halálát követő 30, ha ez nem ismert, akkor születésétől számított 90, s ha ez sem ismert, akkor az irat keletkezésétől számított 60 év elteltével kutathatóak. E határidők letelte előtt az irat csak anonimizálva, vagy az érintett beleegyezésével kutatható.

*2./ Az érintett nyilvános közszereplésére, közéleti tevékenységére, politikai szándékára és véleményére, továbbá állami szervhatáskörében eljáró személynek a feladatkörével összefüggő* személyes adata.

Ezeknek az adatoknak a tudományos kutatására az irat keletkezésétől számított 15 év elteltével van lehetőség.

*3./ Különleges adatok* (kivéve a büntetett előéletre és az előző pontban szereplő politikai szándéokra és véleményre vonatkozó adatokat).

Ezek az adatok 2086-ig főszabály szerint továbbra is csak az érintett hozzájárulásával kutathatóak. A módosított törvény azonban tudományos kutatók számára, kivételes esetekben lehetőséget biztosít, ezeknek az adatoknak a megismerésére. Az adatok megismerésére akkor van lehetőség, ha arra a történelmi események feltárásához szükség van.

E szabályozással vált törvényben meghatározott lehetőséggé (amit azelőtt a Hivatal csak nehézkes értelmezéssel tudott megoldani), hogy kutatható legyen az egyházüldözés, a szerzetesrendek felszámolása stb. Ennek alapján vált

törvényes lehetőséggé az is (amit a Hivatal értelmezéssel sem tudott megoldani), hogy kivételes esetekben kutathatóak legyenek az egészségi állapotra vonatkozó adatok. Ezeknek az adatoknak a kutathatóságára főként az Államvédelmi Hatóság fogva tartottakkal kapcsolatos bánásmódjának és az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlásoknak a feltárásához van szükség.

Hangsúlyozni kell, hogy a törvény - következő pontban említendő kivételtől eltekintve - kutatási szabályokat tartalmaz. Ettől eltérő és az adatvédelmi törvényben szabályozott kérdés az, hogy a tudományos kutató az általa megismert személyes adatokból mit hozhat nyilvánosságra. A Hivatal felelőssége azért áll fenn, hogy a kutatható anyagokat a tudományos kutató rendelkezésére bocsássa. Azért, hogy a megismert anyagból mit hoz nyilvánosságra, a kutató felel.

*4./ A volt állambiztonsági szervek "szigorúan titkos" állományú - azaz tevékenységüket állambiztonsági szerveken kívül, feddéssel végző - tisztjeinek, továbbá hálózati személyeinek természetes személyazonosító adatai.*

Ezeknek az adatoknak a kutatására a módosított törvény nem tartalmaz külön szabályt.

A volt állambiztonsági szervek kifejezés magában foglalja a teljes III.Főcsoportfőnökséget és elődeit, továbbá a katonai hírszerzést is. Külön kutatási szabály nem lévén - mint az összes ilyen esetben a levéltári törvény kutatási szabályait kell alkalmazni. Következésképpen a tudományos kutatók ezeket az iratokat az irat keletkezésétől számított 15 év elteltével kutathatják.

Amint azt az előző pontnál jeleztük, ezeknek az adatoknak a vonatkozásában a törvény nyilvánosságra hozatali szabályt tartalmaz. E szerint ezeket az adatokat e személyek halálától számított 30, ha ez nem ismert, születésüktől számított 90, és ha ez sem ismert, akkor az irat keletkezésétől számított 60 év elteltével lehet nyilvánosságra hozni. (A Hivatal létrehozó eredeti törvény ezeknek a határidőknek a letelte előtt nem csak a nyilvánosságra hozatalt, hanem a kutatást is tiltotta.)

A Történeti Hivatal szaklevéltár lett. Illetékességi köre kiterjed nem csak az egykori állambiztonsági szervek irataira, de a jelenleg működő nemzetbiztonsági szolgálatok maradandó értékű dokumentumaira. Az 1990. előtt keletkezett iratok egyesítése, így hosszabb távon ugyan, de teljes mértékben megtörténik.

Ennek érdekében a Történeti Hivatal véleményezi a nemzetbiztonsági szolgálatok iratkezelési szabályzatait és irattári terveit. Megbízottja a maradandó értékű iratok megőrzése érdekében beléphet az iratkezelői és irattári helyiségekbe, az iratokba és iratkezelési nyilvántartásokba betekinthez, az iratkezelési tevékenységet folyamatában vizsgálhatja.

A szolgálatok iratainak selejtezését a Történeti Hivatal engedélyezi. A selejtezésre váró iratok szükség szerint a helyszínen ellenőrizhetők. A nem selejtezhető maradandó értékű iratok a kapcsolódó nyilvántartásokkal és segédletekkel együtt a levéltári törvényben meghatározott időben és módon a Történeti Hivatal őrizetébe és kezelésébe kerülnek.

## ÁLLAMPOLGÁRI ÜGYEK INTÉZÉSE

A Történeti Hivatal 2001-ben is kiemelt feladatának tekintette a saját anyaguk iránt érdeklődő állampolgárok kiszolgálását. A havonta elintézett ügyek legfontosabb adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

	J a n u á r	F e b r u á r	M á r c i u s	Á p r i l i s	M á j u s	J ú n i u s	J ú l i u s	A u g.	S z e p t.	O k t ó b e r	N o v e m b e r	D e c e m b e r	Ös sze sen
<b>Új kérelem</b>	115	139	147	119	94	116	136	160	133	123	165	72	1519
<b>Eredményte- len kutatás</b>	55	56	45	99	69	130	65	55	59	74	77	52	836
<b>A kutatás eredményes</b>	58	58	72	118	58	79	68	63	42	57	52	42	767
<b>Kiadott lapok száma</b>	2863	3336	4530	6408	3570	4649	3469	3602	2188	5106	3127	2531	45379

### Az állampolgári ügyek legfontosabb adatai 2001-ben

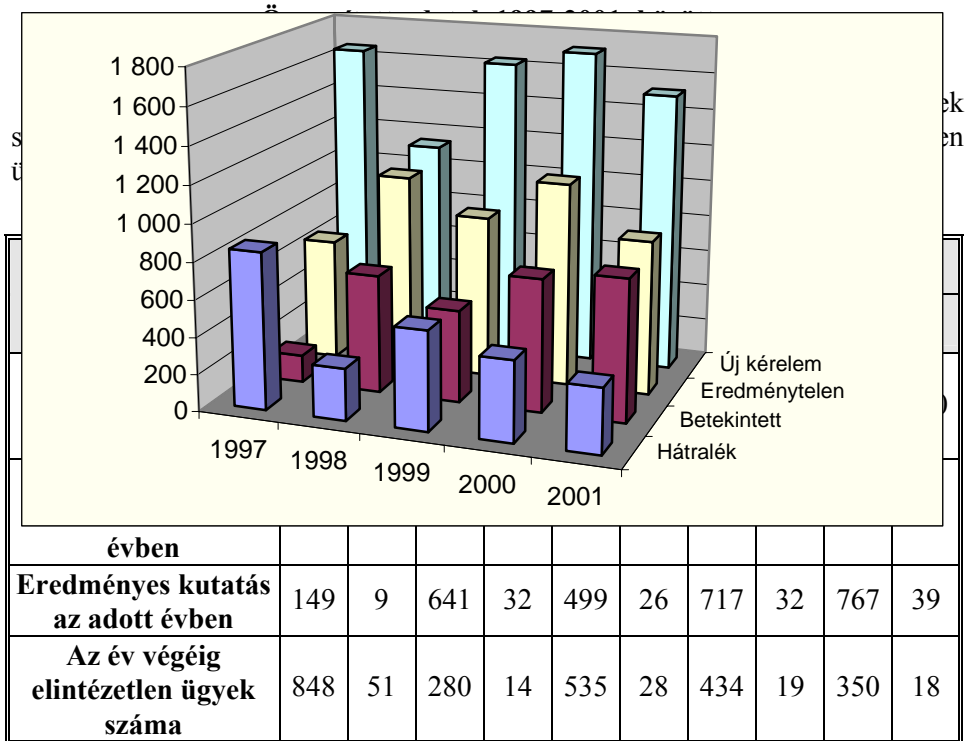
Érdeemes megvizsgálni az állampolgári ügyek alakulását a Történeti Hivatal megalakulásától kezdve. Az összesített adatokat az alábbi táblázat szemlélteti:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
<b>Új kérelem</b>	1658	1137	1634	1720	1519	7668
<b>Eredménytelen kutatás</b>	661	1064	880	1104	836	4545

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
<b>A kutatás eredményes</b>	149	641	499	717	767	2773
<b>Az év végéig elintézetlen ügyek</b>	848	280	535	434	350	350
<b>Kiadott iratmásolatok lapszáma</b>	4727	27632	23284	35158	45379	136180

### Az állampolgári ügyek alakulása 1997-2001. között

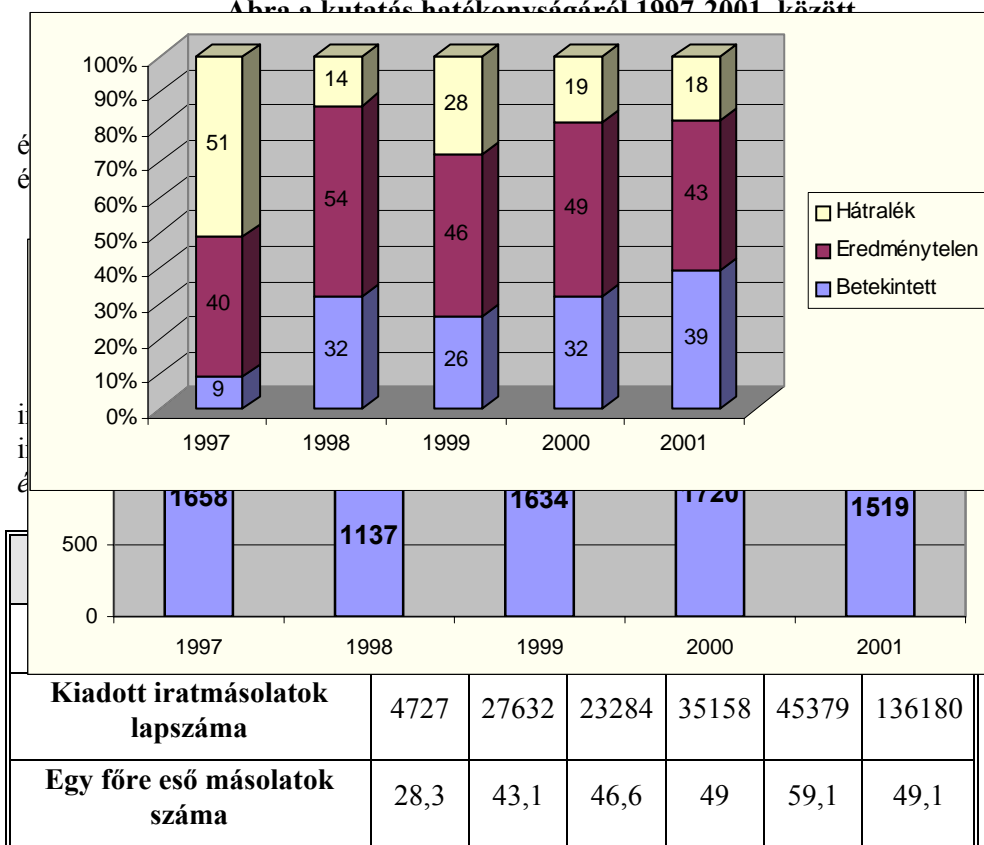
Az 1997-re jellemző kezdeti kiugró érdeklődés 1998-ban havi 100 új megkeresés körül állandósult. 1999-ben és 2000-ben megnövekedett, 2001-ben kismértékben csökkent az első ízben a Történeti Hivatalhoz forduló kérelmezők száma.



### Táblázat a kutatás hatékonyságáról 1997-2001. között

Az előző oldalon található táblázat és a következő ábra mutatja, hogy 2001-ben tovább javult a benyújtott kérelmek intézésének hatékonysága. Az év végéig hozzánk forduló, továbbá az előző évről áthúzódó ügyek 39 %-a esetében sikerült iratmásolatokat előkészítenünk. Ez az arány korábban sohasem érte el az összes kérelem 1/3-át!

Ábra a kutatás hatékonyságáról 1997-2001 között



#### Az egy betekintőre jutó iratmások száma 1997-2000. között

Az állampolgári ügyek intézésének menete 2001-ben sem változott: először összevetjük a kérelmező adatait a rendelkezésünkre álló korabeli kartoték nyilvántartásokkal, illetve azzal a számítógépes adatbázissal, amelyet a fontosabb, gyakran kézbevevett, sok nevet tartalmazó dossziék feldolgozásával készítettünk.

Az adatszolgáltatás következő állomása a nyilvántartásban talált utalások alapján az iratanyagok kikeresése, majd betekintésre való előkészítése, amely során az eredeti iratokról másolatok készülnek. Az év során történt törvénymódosítás miatt jelentősen bővült azoknak az adatoknak a köre, amelyet csonkítatlanul megkaphatnak az érintettek.

Az általános elv az, hogy az iratban szereplő megfigyelt vagy harmadik személy minden rá vonatkozó adatot megismerhet, ami vele kapcsolatban keletkezett. Ha az ügyfél vádlottként szerepelt, akkor teljes terjedelmében megkapja a tanúvallomási-, kihallgatási jegyzőkönyveket, a vádiratot, a

tárgyalási jegyzőkönyvet, az ítéleteket még akkor is, ha valamelyik dokumentumban nem szerepel a neve. Gyakran előfordul azonban, hogy egy iratból csak néhány mondat, esetleg bekezdés vonatkozik ügyfelünkre. Ilyen esetekben a másolatokból állítjuk össze a kérelmezőre vonatkozó részeket. Ezt követően az iratmásolatokon a törvényes előírások alapján törölni kell a más személy azonosítására alkalmas adatokat. Nem kell azonban a más személy adatait törölni, ha

- az irat keletkezésekor jogszabály tette lehetővé az adott irat teljes terjedelemben történő megismerését (Pl. a nyomozati eljárás során volt iratismertetés, vagy törvény szerint kellett volna lennie.);

- az adatokat személyes érintkezésről (találkozásról, beszélgetésről) készítették (azaz a kérelmező személyesen élte át az eseményeket);

- az adatokat nyilvános rendezvényeken, közszereplésekkel kapcsolatban rögzítették.

A többi iratmásolaton sem töröljük az ügyben eljáró, közfeladatot ellátó személy nevét és beosztását, a hálózati- és célszemélyek fedőneveit.

2001-ben is többen adtak be adatkiegészítést, kértek újabb kutatást. Az iratanyag feldolgozásának előhaladtával ügyfeleink egy része több alkalommal is kapott személyére, vagy hozzátartozójára vonatkozó iratanyagot. Az év során 88 kérelmezőről 2188 oldalnyi terjedelemben tudtunk újabb adatokat szolgáltatni.

	<b>Mindkétszer eredmény- telen volt</b>	<b>Másodszor eredményes volt</b>	<b>Mindkétszer eredményes volt</b>	<b>Összesen</b>
<b>Ügyirat</b>	31	29	28	88
<b>Iratmásolat</b>	-	687	1501	2188

#### **Az "újrakutatott" ügyiratok adatai 2001-ben**

Az Etv. a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvénynek megfelelően szabályozza az iratokban szereplő adataik tekintetében az érintettek helyesbítési és törlési jogát, továbbá bizonyos feltételek megléte esetén lehetővé teszi számukra azt, hogy személyes adataik kutathatóságát - legfeljebb az adat keletkezésétől számított 90 évig - zárolják.

A helyesbítések, illetve zárolási kérelmek száma az elmúlt években az alábbiak szerint alakult:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
<b>Helyesbítés</b>	-	1	7	8	10	26
<b>Zárolás</b>	-	3	5	4	2	14

**Helyesbítési, zárolási kérelmek 1997-2001. között**



## ILLETÉKES SZERVEK MEGKERESÉSEI

A Történeti Hivatal második alapvető feladata, hogy adatokat és iratokat szolgáltat az egyes fontos és közbizalmi tisztséget betöltő személyek ellenőrzését végző bizottságok részére.

Az Országgyűlés 2000. június 13-i ülésnapján fogadta el az egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2000. évi XCIII. törvényt. A törvénymódosítás 2004. június 30-ig meghosszabbította az ellenőrzés határidejét és jelentősen kibővítette az ellenőrzésre kijelöltek körét.

A beszámolási időszakban ezért jelentősen megnőtt az ellenőrzést végző testület megkereséseinek száma. A bizottságok 2001-ben 81 megkereséssel 1939 fő ellenőrzési ügyében fordultak a Történeti Hivatalhoz. Ez 20-szorosan haladta meg a 2000. évi adatokat!

Az adatszolgáltatás alapjául az a 22.534 átvett hálózati kartonból álló hálózati nyilvántartás szolgált, amelynek adatait még 1998-ban számítógépbe tápláltunk. Az időközben 65655 rekordra gyarapodott adatbázis a hálózati kartonokon kívül mikrofilmen rögzített adatok, B (beszervezési) dossziék, statisztikai adatlapok, hálózati naplók, objektum dossziék stb. feldolgozásával jött létre.

Az ellenőrző bizottság megkeresései az elmúlt években az alábbiak szerint alakultak:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
<b>Megkeresés</b>	10	28	14	28	81	161
<b>Személy</b>	26	244	44	97	1939	2350

### Az ellenőrző bizottság megkeresései 1997 – 2001. között

A beszámolási időszakban - hasonlóan az 1997-2000. közötti gyakorlathoz - több esetben találtunk az érintettségre utaló adatokra és küldtünk azokról iratmásokat az ellenőrző testület részére.

Az Etv. csak az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának jóváhagyása esetén teszi lehetővé, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok, a HM és a BM szervek munkatársai betekintsenek a Történeti Hivatalban kezelt

iratokban levő személyes adatokba. 1997 óta egyetlen évben, így 2001-ben sem került sor ilyen jellegű adatszolgáltatásra.

A bíróságok az érintettek törvényes jogainak érvényesítésével kapcsolatos eljárásaik, valamint a bíróságok és a nyomozó hatóságok az öt évnél hosszabb idejű szabadságvesztéssel büntethető el nem évült bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárások során kérhetnek adatszolgáltatást. A bíróságok és a nyomozó hatóságok megkeresései az elmúlt időszakban az alábbi táblázat adatai szerint alakultak:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz
<b>Bírósági megkeresések</b>	2	5	3	5	1	16
<b>Nyomozó hatóságok megkeresései</b>	1	6	5	6	9	27

**A bíróságok és a nyomozó hatóságok megkeresései 1997-2001. között**

## TUDOMÁNYOS KUTATÓK FOGADÁSA

A Történeti Hivatal további fontos feladata, hogy a törvényben foglalt feltételekkel biztosítsa a kutatási tevékenység folytatását. A 2001. évben 174 új tudományos kutatói kérelmet vettünk nyilvántartásba. 1997 óta összesen 726 tudományos kutatási kérelmet bíráltunk el. Az előző évekről áthúzódó kutatások száma 137 volt. 2001-ben 89 esetben befejeződött a kutatás, 7 esetben nem találtunk anyagot a kutató témájához. 22 kutató nem jelentkezett kérelme benyújtását követően. Az év során 189 kutató egy témában, 32 kutató több kutatási témán is dolgozott. Összességében 221 kutató 269 témában kutatott.

A kutatók, illetve a kutatási esetek száma megközelítette a 2000. évben tapasztalt mértéket. Ezt az alábbi táblázat és ábra szemlélteti:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
<b>Új kutatási témák száma</b>	34	193	128	214	174	726
<b>Kutatási esetek száma</b>	182	763	417	1624	1586	4572
<b>Kiadott iratmásolatok száma</b>	1176	33613	11705	59409	55471	116374

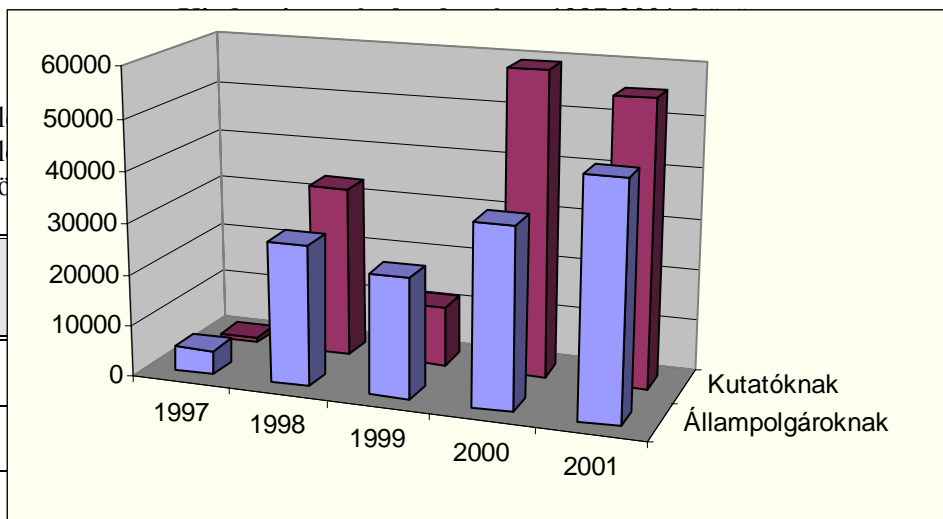
### A kutatók és a kutatási esetek száma 1997-2001. között

A kutatóterem kihasználása 2001-ben havi bontásban az alábbiak szerint alakult:

	J a n u ár	F e b r u ár	M ár c i u s	Á p r i l i s	M áj u s	J ú n i u s	J ú l i u s	A u g. .	S z e p t .	O k t ó b e r	N o v e m b e r	D e c e m b e r	Ö s s z e s e n
<b>Kutató</b>	56	58	65	72	55	70	6	5	43	49	59	54	592
<b>Kutatási eset</b>	152	181	177	170	128	190	27	15	94	142	180	130	1586

### A kutatóforgalom alakulása havi bontásban 2001-ben

Kutatótermünket az év során 1586 alkalommal keresték fel kutatási céllal. Ennek során a tudományos kutatók részére 3469 dossziét, 56 mikrofilmlepleket, 7987 oldalnyi napi operatív információs jelentést, 2380 oldalnyi működési iratot adtunk ki. A tanulmányozott anyagokról kutatóink kérésére 55471 lap iratmásolatot készítettünk el.



<b>Budapest Főváros Levéltára</b>	581	2274	12779
<b>Hajdú-Bihar Megyei Levéltár</b>	476	1938	6993
<b>Bács-Kiskun Megyei Levéltár</b>	375	1840	6114
<b>Történeti Hivatal</b>	174	1586	55471

## TUDOMÁNYOS FELDOLGOZÓ MUNKA

A tudományos feldolgozó munka részben levéltári területen, részben történettudományi, pontosabban állambiztonság történeti vonalon zajlott.

### *Állománygyarapodás*

Az Iratfeldolgozó és adatszolgáltató főosztály - adatszolgáltatási kötelezettségeinek teljesítésén kívül - bevételezte a Belügyminisztériumtól és az egyes fontos és közbizalmi tisztséget betöltő személyek ellenőrzését végző bizottságoktól átvett anyagokat, megkezdte azok feldolgozását. 2001-ben nem gyarapodott tetemesen a kezelésünkben levő iratállomány, s főleg nem olyan típusú iratokkal, amelyek akár az állampolgári érdeklődés kielégítését, akár a tudományos kutatást segítenék.

A Történeti Hivatal állománya 2001-ben a következő irategyüttesekkel gyarapodott, összesen 54,44 iratfolyóméter (ifm.) terjedelemben:

- az egyes fontos és közbizalmi tisztséget betöltő személyek ellenőrzését végző bizottságok iratai, 1994-2000. 4,4 ifm.
- Belügyminisztérium Nemzetközi kapcsolatok osztályának iratai, 1957-1967. 0,24 ifm.
- Belügyminisztérium Külügyi osztály iratai, 1966-1990. 49,8 ifm.

A Történeti Hivatal intézeti könyvtára 2001-ben 440 kötettel gyarapodott.

### *Állományvédelem*

Folytatódott a rossz fizikai állapotban levő dossziék képként történő feldolgozása (szkennelése). A beszámolási időszakban hagyományos kézi eszközökkel, oldalankénti beolvasással 70 dosszié feldolgozása fejeződött be közel 9000 digitalizált oldalt terjedelemben. A szkennelt iratokat – a korábban elkészült digitalizált másolatokkal együtt – folyamatosan olvastottuk be a központi adatbázisba.

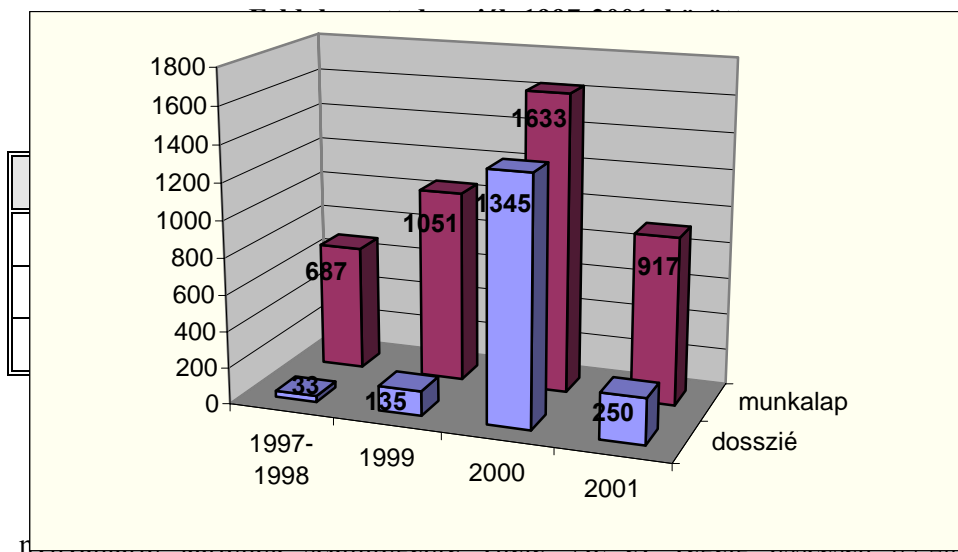
Ugyancsak folytatódott két saját gépünkön a csak mikrofilmen levő vizsgálati dossziék szkennelése. Az év során összesen 199 dosszié digitalizált feldolgozására került sor összesen mintegy 40000 oldalnyi terjedelemben.

## Rendezés

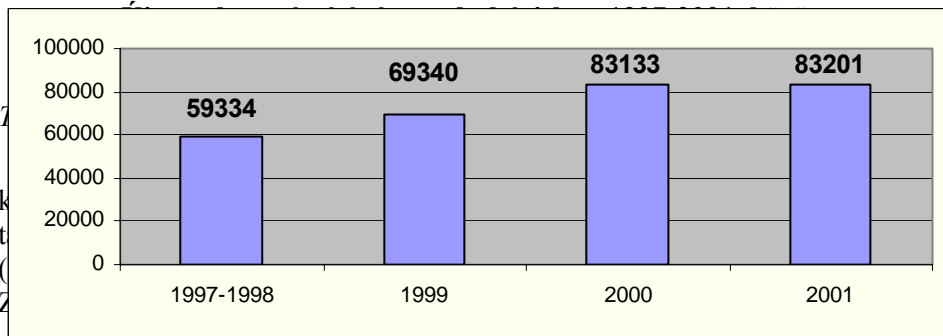
Ellenőrző rendezésre került sor a különböző kényszerintézkedésekkel kapcsolatos 262 iratfolyóméternyi iratanyag három sorozatában.

## Segédletkészítés

Folytatódott a vizsgálati dossziék és egyéb iratok tematikus feltárása, ennek során az adott irat legfontosabb adatait (cím, időhatár, tartalom, szereplők stb.) tartalmazó munkalapból 917 készült el. Ezek elérhetők a belső számítógépes hálózaton.



személy különböző adataival gyarapodott a központi számítógépes adatbázis, amely 2001. december 31-én 292.105 nevet tartalmazott.



2001. november 13-án a Magyar Tudomány Napja 2001 rendezvény sorozat részeként Az állambiztonság-történelmi kutatások időszerű kérdései címmel konferenciát rendeztünk. A konferencia előadói: Kónyané dr. Kutrucz

Katalin, Baráth Magdolna, Gyarmati György, Okváth Imre, valamennyien a Történeti Hivatal dolgozói.

Az év során három kiadványunk megjelentésére került sor. (Államvédelem a Rákosi-korszakban. Katonai perek 1945-1958. A Belügyminisztérium Kollégiumának ülései 1953-1956. Tartalomjegyzékük a 2. számú mellékletben.)

Az Elemző és dokumentációs főosztály munkatársai folytatták a más levéltárakban fellelhető állambiztonsági témakörbe tartozó iratanyagok feltárását és azokról másolatok készítését.

A Történeti Hivatal kutatási programjának megvalósításában nem csak az Elemző és dokumentációs főosztály és az intézmény munkatársai, hanem külső kutatók is részt vettek. A program keretében elkészült

- a nyilas korszak állambiztonsági szerveit bemutató tanulmány,
- a politikai rendőrség 1945-1956 közötti működéséről szóló tanulmány,
- a Péter Gábor életútjának első felét bemutató tanulmány,
- a politikai rendőrség létrejöttét, 1945-1950 közötti működését bemutató dokumentum kötet,
- egy tanulmány a Német Demokratikus Köztársaság politikai rendőrségének létrehozásáról,
- egy tanulmány az ÁVH keretében az ötvenes években alkalmazott fenyítési gyakorlatról,
- egy tanulmány a Beszélő című szamizdat kiadvány indulásáról és az un. Galamb utcai szamizdat butikról,
- egy tanulmány az 1956-os forradalom leverését követően megalakult karhatalmi alakulatok történetéről.

Folytatódott a Belügyminisztérium Politikai Kollégiumai jegyzőkönyveinek kiadásra történő előkészítése, szerkesztése.

A Történeti Hivatal munkatársai által megjelentett tanulmányokat és egyéb kiadványokat a beszámoló 1. melléklete tartalmazza. A tudományos munkatársak által különböző konferenciákon tartott előadások száma 24 volt.

### *Közművelődés*

A Történeti Hivatal nyílt napok szervezésével, illetve kiállítások megrendezésével igyekezett közművelődési kötelezettségeinek eleget tenni.

2000. február 28-án pályázatot hirdettük meg az 1945 utáni állambiztonsági és erőszakszervek működésével kapcsolatos tárgykörökben

Csengőfrász címmel. Pályázni lehetett eddig még nem publikált anyagokkal: egyéni sorsok bemutatásával, az államvédelmi szervek tevékenységét ismertető írásokkal. Az eredmények kihirdetésére 2001. március 13-án került sor.

2001. szeptember 2-án nyitottuk meg 56 képei címmel az 1956-os magyar forradalom és szabadságharcnak emléket állító képzőművészeti kiállításunkat. A forradalmi eseményekkel egy időben született rajzok mellett kimondottan a forradalom leverését közvetlenül követő években készült alkotásokból válogatott anyagot a Történelmi Hivatalban gyűjteményéből származó korabeli fotók, dokumentumok egészítették ki.

2001. szeptember 22-23. között országszerte megrendezték a Kulturális Örökség Napjai programokat. A rendezvény keretében több száz látogató ismerkedhetett meg az Eötvös utcai felújított műemlék épülettel és az abban elhelyezett Történelmi Hivatal tevékenységével.



## ÜGYVITEL ÉS TITOKVÉDELEM

Az Ügyviteli és titokvédelmi osztály a 2001. év során folyamatosan biztosította a minősített iratok felülvizsgálatával foglalkozó szakértők megfelelő iratokkal való ellátását. Ez lehetővé tette az általános irat-felülvizsgálaton felül, hogy a tudományos kutatók és a saját anyaguk iránt érdeklődők is hozzájuthassanak az őket érdeklő és érintő, de eredetileg még élő minősítéssel rendelkező iratokhoz. Ugyancsak az osztály végezte a Történeti Hivatal ügyviteli tevékenységét, érkezett a hivatalhoz intézett kérelmeket, továbbította azokat érdemi ügyintézésre a megfelelő szervezeti egységnek.

Az ügyiratforgalom adatait az elmúlt években az alábbi táblázat szemlélteti:

	1997	1998	1999	2000	2001	Össz.
	nyílt	nyílt	nyílt	nyílt	nyílt	nyílt
	titkos	titkos	titkos	titkos	titkos	titkos
<b>Állampolgári kérelmek (fő)</b>	1658	1137	1634	1720	1519	7668
	-	-	-	-	-	-
<b>Tudományos kutatók (fő)</b>	34	193	128	214	174	743
	-	-	-	-	-	-
<b>Ellenőrző bizottság megkeresései (db)</b>	-	-	-	-	-	-
	10	28	14	28	81	161
<b>Egyéb iktatott ügyek (db)</b>	302	276	495	145	123	1341
	4	5	43	22	5	79
<b>Érkezett összes irat (db)<sup>1</sup></b>	1994	2251	3055	3062	2965	13327
	14	33	57	50	86	240

### Összesített ügyiratforgalom 1997-2001.

<sup>1</sup> Értelemszerűen nem azonos a korábban feltüntetett sorokban szereplő adatok összegével, mivel egy ügyfél több ízben is fordulhatott a Történeti Hivatalhoz!

Az állampolgári, a tudományos kutatói megkereséseken és az egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzését végző testületnek történő adatszolgáltatáson túl a Történeti Hivatal Ügyviteli és titokvédelmi osztályán 123 nyílt és 5 minősített irat iktatása mellett 279 nyílt és 20 minősített irat megküldésére került sor. A Történeti Hivatalhoz a 2001. évben összesen 2965 nyílt és 86 minősített irat érkezett.

A Történeti Hivatalban őrzött és 1980 előtt keletkezett iratok jelentős része az állami és szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény szerint elveszítette korabeli minősítését. Az 1980-1990. között keletkezett iratok titokvédelmi felülvizsgálatát azonban (tekintettel arra, hogy ezekre a törvény erejénél fogva történő visszaminősítés szabályát a titoktörvény nem mondta ki) minden iratra kiterjedően el kell végezni. A felülvizsgálat joga és kötelessége a titokgazdákat illeti meg. (Ezek a Történeti Hivatal őrizetében lévő iratok vonatkozásában a nemzetbiztonsági szolgálatok főigazgatói és a belügyminiszter.) Tekintettel arra, hogy a Történeti Hivatal épületéből eredeti irat nem kerülhet ki, a felülvizsgálatot a titokgazdák és a Történeti Hivatal között létrejött megállapodásoknak megfelelően a titokgazdák által kijelölt szakértők a Történeti Hivatal épületében erre kijelölt helyen végzik el.

Állampolgári és tudományos kutatói megkeresések teljesítése céljából 2001-ben a szakértők 689 dossziét közel 83.000 lap terjedelemben, 9359 napi operatív jelentést vizsgáltak felül és 128 szakértői jelentést készítettek. Az adott irat minősítésének törlése, illetve további minősítése a korábban részletezett titokgazda jogkörébe tartozott.

A Történeti Hivatal illetékességi körét is érintő, a Belügyminisztériumban kezelt állambiztonsági pénzügyi dokumentumok felülvizsgálatára a nemzetbiztonsági szolgálatok képviselőiből létrehozott irat-felülvizsgálati bizottságban a Történeti Hivatal titokvédelmi felügyelője képviselte. A bizottság által a Történeti Hivatal illetékességi körébe sorolt iratok átvétele közel 50 iratfolyó méter terjedelemben az év során megtörtént.

## GAZDÁLKODÁS

Az állami költségvetésben XXXIV. fejezet alatt önállóan gazdálkodó központi költségvetési szervként a Történeti Hivatal jóváhagyott kiadási előirányzata a 2001. évre 429,0 millió Ft, bevételi előirányzata 2,1 millió Ft, azaz támogatási előirányzata 426,9 millió Ft volt.

	2000. évi tényleges	2001. évi eredeti	2001. évi módosított	2001. évi tényleges	2001. tényleges/2000.	2001. tényleges/2001.
	<i>millió forintban, egy tizedessel</i>				<i>%</i>	
<b>Kiadás</b>	405,1	429,0	496,0	475,8	122,4	115,6
<b>Ebből személyi juttatás</b>	143,6	166,1	206,7	195,4	143,9	124,4
<b>Bevétel</b>	2,0	2,1	10,3	10,4	515,0	490,5
<b>Támogatás</b>	407,3	426,9	471,3	471,3	115,7	110,4
<b>Létszám (fő)</b>	69	79	79	77	114,5	100,0

### Az előirányzat változások 2001-ben

A jóváhagyott támogatási és kiadási előirányzat kormányzati hatáskörben 44,4 millió Ft-tal emelkedett: a minimálbér felemeléséből adódó többletkiadás fedezetére +0,1 millió Ft-tal, a köztisztviselők új illetményrendszerének bevezetéséből adódó többletkiadásaink fedezetére +44,1 millió Ft-tal, a Pénzügyminisztérium által jóváhagyott a közszféra 2001. évi egyösszegű keresetkiegészítésének többletkiadásaira +0,2 millió Ft-tal.

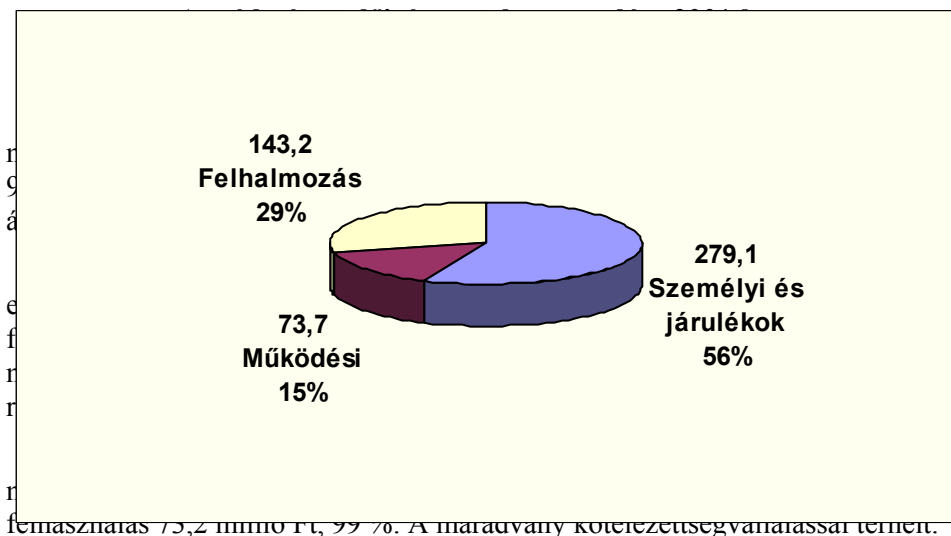
	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Ebből személyi juttatás
<b>Eredeti előirányzat</b>	429,0	2,1	426,9	166,1
<b>Módosítás – kormány</b>	44,4		44,4	33,1
- felügyeleti	8,2	8,2		2,2
- intézményi	14,4			5,3
<b>Módosított előirányzat</b>	496,0	10,3	471,3	206,7

### A 2001. évi előirányzat módosítások

Felügyeleti szinten +8,2 millió Ft, intézményi szinten +14,4 millió Ft került átcsoportosításra.

A személyi juttatások eredeti előirányzata 166,1 millió Ft, módosított előirányzata 206,7 millió Ft. Az éves felhasználás 195,4 millió Ft, 95 %.

Az előirányzat változás összesen +40,6 millió Ft, melyből kormányhatáskörben +33,1 millió Ft az alábbi részletezés szerint: +32,9 millió Ft a köztisztviselők új illetményrendszerének bevezetésére, +0,1 millió Ft a 2000. évi minimálbér felemeléséből adódó többletkiadások fedezetére, +0,1 millió Ft a közszféra 2001. évi egyösszegű kereset-kiegészítésére. Felügyeleti szinten +2,2 millió Ft: +1,7 millió Ft a 2000. évi egyszeri bérkiegészítésre, +0,5 millió Ft működési célra átvett pénzeszköz (pályázati nyertesként), személyi juttatásra eső része került átcsoportosításra. Intézményi szinten +5,3 millió Ft az előző évi előirányzat maradvány felhasználásából. A 2001. évi személyi juttatás maradványa kötelezettséggel terhelt.



A felújítás eredeti előirányzata 69,2 millió Ft, módosított előirányzata 83,5 millió Ft, a tényleges felhasználás 83,4 millió Ft, 100 %. Felügyeleti szinten beruházásból +14,3 millió Ft lett átcsoportosítva.

Az intézményi beruházási kiadások eredeti előirányzata 64,3 millió Ft volt. Felügyeleti hatáskörben felújításra -14,3 millió Ft, egyéb felhalmozási kiadásokról +1,5 millió Ft és tárgyi eszköz értékesítésből +4,1 millió Ft átcsoportosítása vált szükségessé. A módosított előirányzat így 55,6 millió Ft-ra változott. Felhasználása 54,2 millió Ft, 97 %.

Egyéb intézményi felhalmozási kiadások eredeti előirányzata 4,0 millió Ft volt, felügyeleti hatáskörben -2,5 millió Ft-ot dologi kiadásokra, -1,5 millió

Ft-ot beruházási kiadásokra csoportosítottunk át. Módosított előirányzat 0 millió Ft, felhasználás 0 millió Ft.

Felhalmozási kölcsönök államháztartáson kívülre eredeti előirányzata 0 millió Ft, módosított előirányzat 4,1 millió Ft, felhasználás 4,1 millió Ft, 100 %. Intézményi hatáskörben az előirányzat maradványból történt az átcsoportosítás. (Dolgozók lakáscélú támogatása.)

A bevétel eredeti előirányzata 2,1 millió Ft. Intézményi hatáskörben +0,4 millió Ft került átcsoportosításra működési célra átvett pénzeszköz címén. (Elnyert pályázat.) A módosított előirányzat 10,3 millió Ft. A tényleges bevétel 10,4 millió Ft volt, 101 %.

A közvetlen kiadások összevont fő adatai millió Ft-ban a következők voltak:

	<b>Eredeti előirányzat</b>	<b>Módosított előirányzat</b>	<b>Teljesítés</b>	<b>Maradvány</b>
<b>Személyi juttatás</b>	166,1	206,7	195,4	11,3
<b>Járulékok</b>	59,3	72,4	65,5	6,9
<b>Dologi kiadások</b>	66,1	73,7	73,2	0,5
<b>Felújítás</b>	69,2	83,5	83,4	0,1
<b>Beruházás</b>	64,3	55,6	54,2	1,4
<b>Egyéb felhalmozás</b>	4,0	4,1	4,1	0,0
<b>Összesen</b>	429,0	496,0	475,8	20,2

#### **Költségvetési előirányzatok és azok teljesítése 2001-ben**



## 1. számú melléklet:

### A Történeti Hivatal munkatársainak publikációi 2001-ben

Sigmund Freud: Művészeti írások. Ford. Bókay Antal. (Szerk. *Argejő Éva* és Erős Ferenc.) Bp. 2001. Filum, 315. o.

*Bank Barbara*: Egy párt nem párt. – *Heti Válasz*, 2001. szeptember 14-i szám, 68. o.

“A háború megváltozott természete.” Ism. *Bank Barbara*. - *Heti Válasz*, 2001. augusztus 3-i szám, 69. o.

*Baráth Magdolna*: Gerő Ernő és a "tiszta lap" politikája. - *Múltunk* , 2001/1. szám, 3-58. o.

*Baráth Magdolna*: 1945 utáni források kiadása Oroszországban. – *Fons*, 2001/2. szám, 157-166. o.

*Baráth Magdolna*: Vészjelzés Budapestről Moszkvába. (Andropov 1956. október 23-i távirata.) – *Népszabadság*, 2001. október 20-i szám, 22. o.

*Cseh Gergő Bendegúz*: A levéltárak helye az információs társadalomban, a levéltári anyag informatikai feldolgozása. - *Levéltári Szemle*, 2001/1. szám, 4-36. o.

*Gyarmati György*: Kádár János, a rendőrfőnök és belügyminiszter. - *Ki volt Kádár?* (Szerk.: Rác Árpád.) Bp. 2001. *Rubicon-Aquila*, 34-39. o.

*Gyarmati György*: Magyarország a 20. század második felében. - *Magyarország millenniumi története*. (Főszerk: Tóth István György) Bp. 2001. *Osiris*, 557-640. o.

*Gyarmati György*: A politika rendőrsége a Rákosi korszakban. – *Rubicon*, 2001/3. szám, 4-11. o.

*Gyarmati György*: Ungarische Representanten der Integrationsidee in der Zwischenkriegszeit. - *Specimina Nova*. Pécs, 2001. University of Pécs, 81-97. o.

A Belügyminisztérium Kollégiumának ülései 1953-1956. Első kötet. Az 1953. július 28. és az 1954. június 22. közötti ülések. Összeáll. és bev. Kajári Erzsébet. Szerk. *Gyarmati György* és S. Varga Katalin. Bp. 2001. *Történeti Hivatal*, 379 o.

*Jobst Ágnes:* Az egészségügyi felvilágosítás első anyanyelvi eszköze: a kalendárium. - Ezer év innovációi Magyarországon. Bp. 2001. MTESZ, 247-250. o.

*Jobst Ágnes:* Irattári forradalom és demokratikus átalakulás - A Nemzetközi Levéltári Tanács által az UNESCO megbízásából készített jelentés. - Levéltári Szemle, 2001/4. szám, 50-53. o.

*Jobst Ágnes:* A magyar fürdőprogram felkarolása. - Lege Artis Medicinae, 2001/6-7. szám, 512-516. o.

Révai Új Lexikona. 7-8. köt. (Főszerk. Kollega Tarsoly István. Közrem. *Jobst Ágnes.*) Szekszárd, 2001. Babits.

*Kovács Zoltán András:* Csendőrsors Magyarországon 1945 után. - Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. Okváth Imre. Bp. 2001. Történeti Hivatal, 133-140. o.

*Kovács Zoltán András* - Számvéber Norbert: A Waffen-SS Magyarországon. Bp. Hadtörténelmi Levéltár, 2001. 520 o.

*Krauhulcsán Zsolt:* "Ellenséges ellenzék-csoportosulás". Dokumentumok a Galamb utcai butikról. – Beszélő, 2001/12. szám, 74-85. o.

*Markó György:* Beszámoló a Történeti Hivatal 2000. évi tevékenységéről. Bp., Történeti Hivatal, 2001. 36 o.

*Markó György:* Koncepciós perek a légierő tisztjei ellen. Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. Okváth Imre. Bp. 2001. Történeti Hivatal, 163-172. o.

*Markó György:* Moszkva, Bologna, Firenze, Torino. Ügynökjelentések a Madách Színház 1966. évi külföldi vendégszerepléseiről. – Kritika, 2001/6. szám, 12-14. o.

*Müller Rolf:* A Tiszatáj-ügy állampárti dokumentációja. – Kortárs, 2001/7. szám, 39-68. o.

*Okváth Imre:* Hadseregfejlesztési elképzelések és a hadiipar kiépítése a hidegháború kezdetekor, 1947-1949. - Ezredforduló - századforduló - hetvenedik évforduló. Ünnepi tanulmányok Zimányi Vera tiszteletére. (Szerk. F. Újvári Zsuzsanna.) Piliscsaba, 2001. PPKE BTK, 569-585. o.



*Okvách Imre:* Hungary in the Warsaw Pact. The Initial Phase of Integration 1957-1971. Paralel History Project on NATO and the Warsaw Pact. – www.isn.ethz.ch/php

*Okvách Imre:* Jelentés a szocialista országok állambiztonsági vezetőinek titkos moszkvai tárgyalásáról, 1955. március 7-12. - Hadtörténelmi Közlemények, 2001/4. szám, 689-706. o.

*Okvách Imre:* A katonai elit metamorfózisa 1945-1950. - Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. Okvách Imre. Bp. 2001. Történelmi Hivatal, 11-35. o.

*Okvách Imre:* Magyar haderő és katonapolitika. Történelmi bevezető. - A béketábor magyar hadserege. A magyar demokratikus hadsereg és a magyar néphadsereg Hadtörténelmi Levéltárban őrzött katonai iratokból 1945-1957. (Szerk.: Ehrenberger Róbert.) Bp. 2001. Petit Real, 8-12. o.

Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. *Okvách Imre*. Bp. 2001. Történelmi Hivatal, 355 o.

*Orgoványi István:* A déli határsáv története 1950-1956 között. - Tanulmányok Bács-Kiskun megye történetéből. XVII. kötet. Szerk. Tóth Ágnes. Kecskemét, 2001. BKMÖL.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc Bács-Kiskun megyei kronológiája és személyi adattára. (Szerk. Tóth Ágnes. Összeáll. *Orgoványi István*, Pető Melinda és Tóth Ágnes.) Második kiadás. Kecskemét, 2001. BKMÖL.

Révai Új Lexikona. 7-8. köt. (Főszerk. Kollega Tarsoly István. Közrem. *Polgár Viktória*.) Szekszárd, 2001. Babits.

A Belügyminisztérium Kollégiumának ülései 1953-1956. Első kötet. Az 1953. július 28. és az 1954. június 22. közötti ülések. Összeáll. és bev. Kajári Erzsébet. Szerk. Gyarmati György és *S. Varga Katalin*. Bp. 2001. Történelmi Hivatal, 379 o.

*Sümegei György:* 56 képei. - Új Művészet, 2001/9. szám, 2. o.

*Sümegei György:* Miklóssy Gábor. Marosvásárhely, 2001. Mentor, 60 o.

*Sümegei György:* Síró galamb, 1956. Háromszor bocsátották el egy plakát miatt. - Magyar Napló, 2001/10-12. o.

*Sümegei György:* “Túlzott szecessziójával kirívó építmény”. A velencei magyar pavilon átépítése, 1955-1958. - Pavilon építészet a 19-20. században a Magyar Építészeti Múzeum gyűjteményéből. (Szerk. Fehérvári Zoltán, Hajdú Virág és Prakfalvi Endre.) Bp. 2001. 151-167. o.

*Zsitnyányi Ildikó:* “A hazáért mindhalálig!” A magyar tisztikar ellen irányuló perek, 1945-1953. - Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958. Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. Okváth Imre. Bp. 2001. Történeti Hivatal, 173-197. o.

## **2. számú melléklet:**

### **A Történeti Hivatal 2001-ben bemutatott kiadványainak tartalomjegyzéke**

**Államvédelem a Rákosi-korszakban.** Tanulmányok és dokumentumok a politikai rendőrség második világháború utáni tevékenységéről. Szerk. Gyarmati György. Bp. 2000. Történeti Hivatal, 366 o.

*Gyarmati György:* Előszó. 5-17. o.

*Kun Miklós:* Strukturális változások a Lubjankán. 19-31. o.

*Palasik Mária:* A politikai rendőrség háború utáni megszervezése. 33-55. o.

*Okváth Imre:* "Sziget egy reakciós tenger közepén." Adalékok a Katpol történetéhez, 1945-1949. 57-96. o.

*Gyarmati György:* Ha tied az ÁVO, tied a hatalom... A politikai rendőrség működése 1947-1948-ban. 97-133. o.

*M. Kiss Sándor:* Péter Gábor államvédelmi hatósága, 1950-1952. 135-155. o.

*Kajári Erzsébet:* Az egységesített Belügyminisztérium államvédelmi tevékenysége, 1953-1956. 157-185. o.

*Baráth Magdolna:* Az ÁVH és az 1950-es évek rehabilitációs eljárásai. 187-202. o.

*Kozáry Andrea:* Az ÁVH Dzerzsinszkij tisztképző iskolájának megindítása, kezdeti tevékenysége. 203-210. o.

*Pintér Tamás:* A megszüntetve megőrzött Államvédelmi Hatóság. 211-237. o.

*Bacsoni Gábor:* Négy törvénytörő per utóélete. 239-361. o.

**A Belügyminisztérium Kollégiumának ülései 1953-1956. Első kötet.** Az 1953. július 28. és az 1954. június 22. közötti ülések. Összeáll. és bev. Kajári Erzsébet. Szerk. Gyarmati György és S. Varga Katalin. Bp. 2001. Történeti Hivatal, 379 o.

**Katonai perek a kommunista diktatúra időszakában 1945-1958.** Tanulmányok a fegyveres testületek tagjai elleni megtorlásokról a hidegháború kezdeti időszakában. Szerk. Okváth Imre. Bp. 2001. Történeti Hivatal, 355 o.

*Okváth Imre:* Előszó. 5-10. o.

*Okváth Imre:* A katonai elit metamorfózisa, 1945-1950. 11-35. o.

*Ötvös István:* A Vörös János elleni vizsgálatok, 1945-1950. 37- 69. o.

*Böll Gábor:* A VKF-2 szervezettörténete az újabb kutatások tükrében. 71-102. o.

*Kovács Zoltán András:* Csendőrsors Magyarországon 1945 után. 103-140. o.

*Oroszi Antal:* A Sólyom-per. 141-162. o.

*Markó György:* Konceptiós perek a légierő tisztjei ellen. 163-172. o.

*Zsitnyányi Ildikó:* “A hazáért mindhalálig!” A magyar tisztikar ellen irányuló perek, 1945-1953. 173-197. o.

*Horváth Miklós:* A forradalmat követő megtorlás a katonai igazságügyi szervek tevékenységének tükrében. 199-239. o.

*Zinner Tibor:* Az egyik gyújtózsinór a Rajk-Brankov ügghöz (is). 241-350. o.